

דילמת התגובה בישראל מתחדדת

מאת האלוף (מיל") גרשון הכהן

מבט מבס"א מס' 1,122, 25 במרץ 2019

תקציר: ההפגנות האזרחיות בעזה מחדדות את הדילמה הישראלית האם להמשיך בהעברת הכספים לשלטון חמאס או להימנע מהעברת הכספים בציפייה לתפנית חיובית שתתחולל מתוך מצוקת הרחוב.

מוקדם להעריך את פוטנציאל התפנית הטמון בהפגנות האזרחיות המתרחשות בעזה בימים האחרונים. גם מבלי לדעת את הצפוי להתפתח, ברור כי היקף ההפגנות ותעוזת האזרחים שהובאה לביטוי ממחישים את הצטברות מצוקת האוכלוסייה בעזה.

לאחר שמונה שנים מראשית טלטלת "האביב הערבי", שלטון חמאס בעזה מבין היטב את פוטנציאל האיום העלול להתהוות בהתעצמות זעם הרחוב.

לפי שעה, גם אם זעם הרחוב אינו מוביל לאיום ממשי על כוח השליטה של ממשלת חמאס ברצועת עזה, הוא בוודאי מחייב את הנהגת חמאס להכיר בכך שהוא חייב בהשגת מענה - ולו סמלי - למצוקת ההמונים. מהיבט זה, יש בהתרחשות כדי להטיל אור נוסף על מערכת השיקולים המכוונת את ממשלת ישראל בתגובותיה הצבאיות המדודות למול עזה.

במשך השנה האחרונה, בהכוונת מדיניותה ופעולותיה למול עזה, נדרשה ממשלת ישראל לשאלת היסוד אם מערכה להכרעת שלטון חמאס בעזה היא אינטרס רצוי. ההתרחשויות בימים האחרונים הוסיפו ממד נוסף להתלבטות. בהיותו שר ביטחון חזר והסביר אביגדור ליברמן כי יש לצפות לרגע בו העם בעזה יתקומם כנגד שלטון חמאס האחראי למצוקותיו. עכשיו כשמתגלים ניצנים ראשונים למחאת הרחוב, מתחדדת הדילמה הישראלית, אם להמשיך בהעברת הכספים לשלטון חמאס, באופן המסייע לו לבסס את שלטונו או דווקא להפך - להימנע מהעברת הכספים בציפייה לתפנית חיובית שתתחולל מתוך מצוקת הרחוב.

בצומת אסטרטגי זה מתחדדת המדיניות שכלל הנראה הובילה את ממשלת נתניהו בעשור האחרון, הנובעת מזיהוי קיומה של ממשלת חמאס בעזה כאינטרס ישראלי.

ההעדפה להימנע מצעדי הכרעה למול חמאס, שקיבלה ביטוי במבצע צוק איתן ולאורך צמתי ההחלטה בהם עמדה ממשלת ישראל בשנה האחרונה, מגלמת ככל הנראה תפיסה אסטרטגית מגובשת. ראש הממשלה נתניהו בחר להותיר את העדפתו זו בעמימות מושכלת, כי בכל זאת בקווי היסוד העקביים של מדיניותו מתבררת ההכרה שקיומו של שלטון חמאס הוא אינטרס ישראלי.

בימים אלה שבהם מציינים ארבעים שנה להסכם השלום עם מצרים, ראוי להזכיר את תבונתו המדינית של נשיא מצרים אנואר סאדאת שדחף את רצועת עזה לזרועות ישראל.

נטל הפתרון לבעיה הפלסטינית ביהודה ושומרון ובעזה הפך אפוא לבעייתה הבלעדית של ישראל.

הבידול שחולל שלטון ארגון הטרור חמאס בין עזה לרמאללה הוא מבחינה זו אינטרס ישראלי. מצב זה אמנם מעניק לפי שעה לחמאס סוג של חסינות, אולם בטווח הארוך יאפשר לישראל עיצוב נכון יותר של המרחב.

המאמר התפרסם בישראל היום ב-17.3.19

*אלוף (מיל') גרשון הכהן הוא עמית מחקר בכיר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים. שירת בצה"ל במשך ארבעים ושתיים שנים. פיקד על חיילים בקרבות מול מצרים וסוריה. לשעבר מפקד גיס ומפקד המכללות הצבאיות.